

1904. FEBRUÁR HÓNAP

ERDÉSZETI LAPOK

XLII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

II. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hónap 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

≈ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek. ≈

(Telefon: 37—22.)

A kincstári erdőgazdaságok vadászatának hasznosítása.

Ugy értesülünk, hogy kincstári erdőgazdaságaink vadászatának kérdését a magyar földmivelési kormány rendezni kívánja.

Hogy ezuttal mely körülmények hozták napirendre ezt az utóbbi években eléggé összefogozott és sokat vajudott kérdést, nem tudjuk. Egyedül annyit tudunk, hogy az Országos Magyar Vadászati Védegylet 1903. évi december hó 15-én tartott igazgatósági ülésében gr. Nádasdy Ferencz elnök bejelentette Tallián Béla magy. kir. földmivelésügyi miniszter abbeli kívánságát, hogy a kincstári erdőgazdaságok vadászatának hasznosítása tárgyában az egylet véleményét óhajta ismerni. És tudjuk azt még, hogy ez egylet a Csik Imre igazgatósági tag részéről kidolgozott javaslatot 1903. évi december hó 21-én tartott ülésében már tárgyalta, sőt

annak szellemében december hó 24-iki kelettel fel is irt a magy. kir. földmivelésügyi miniszterhez.

A felirat a Vadászlap 1904. évi 2. számában jelent meg. Azt ezuttal részleteiben tárgyalni nem kívánjuk. Csak két motivumot ragadunk ki belőle! Az egyik, hogy a vadászok egylete is keresi már a módot, a melylyel a kincstári kezelő és őrző személyzetnek a vadászat iránt való érdeklődése újra felköltessék. A másik, hogy már ez az egyesület is reámutatni kénytelen a fővadnak némely helyütt olyan aránytalanul nagy számára, hogy „az erdőgazdálkodást a felujítás nehézsége miatt megakadályozza!”

E két motivumot különös hangsulyozással emeljük ki a javaslatból!

Mi ugyanis, a kik az erdőnek élünk, a kiket hivatásunk fűz az erdőhöz, régóta hangsulyozzuk, mert méltatni tudjuk e két körülmény fontosságát.

Amiként holtnak találjuk az erdőt vad nélkül, azonképpen elhibázottnak tartjuk az olyan állapotot, a hol a vad meggátolja a gazdaságot abban, hogy az erdőnek fontosabb nemzetháztartási hivatását érvényesítse. Utóvégre is manapság, és főleg a *kincstári* erdőgazdaság nem lehet *első sorban* a vadért és a vadászatnak, de szolgálhat, sőt szolgálnia kell arra *is*, hogy benne vad is legyen és vadászszanak. Mert végeredményében mégis csak úgy áll a dolog, hogy a vadászat első sorban szórakozás és csak másodsorban lehet jövedelmezési ág is, mig az erdő és az abban üzött gazdaság éppen a legműveltebb nemzeteknél és éppen azok kincstári birtokain elsőrendü gazdasági tényező.

Hasonló a következtetésünk menete a másik körülményt illetőleg is. Mert a miként nem képzeljük, hogy az erdész hivatásának örömteljes odaadással éljen akkor, ha éppen neki a ténykedését legjobban lelkesítő szórakozás,

a vadászat tiltva van, azonképpen nem helyeselhetjük, ha valaki vadászszenvédélyétől elvakítva az erdőt és éppen az állam erdejét és az abban üzött gazdaságot főleg a vad és nem az okszerű államgazdaság szempontjából látja első-sorban fontosnak.

Mi azt hiszszük és reméljük, hogy a most kifejtettekkel egyező, vagy legalább is hasonló nézetek adhattak impulzust az erdőgazdasági érdekek első és leghivatottabb őrének, a kincstári erdőgazdaság fejének és egyben lelkes vadásznak, Tallián Béla m. kir. földmivelésügyi miniszternek azon elhatározásához, hogy a kincstári erdőgazdaságok vadászatának kérdését újból napirendre hozza.

Hitünk pedig annál erősebb, mert a vadászok egyletének feliratában is éppen ezek a motivumok ujak és olyanok, a melyek a figyelmes olvasót lekötik és gondolkodásra utalják.

Éppen ezért mi, a kik szívvvel és lélekkel vagyunk vadászok, de egyben erdőgazdák is, szívesen hordjuk össze mindazt, a mi e kérdés olyan megfejtéséhez vezethet, hogy az a kincstári erdőgazdaság érdekeinek is megfeleljen.

Ez a célzat vezet bennünket máris, amidőn alább a külföld olyan országai kincstári erdőbirtokának vadászati viszonyait ismertetjük, a mely országokban ugy az erdőgazdaság, mint a vadászat magas fokot ért el. Közöljük e vázlatos, de gonddal egybeállított ismertetésekét annál is inkább, mert gyakorta történnek hivatkozások a külföld vadászati viszonyaira, mint olyan fejlett állapotokra, a melyek után nekünk törekednünk célirányos.*)

*) E hivatkozásoknál vadászaink előtt többnyire a csehországi és némely más ország viszonyai lebegnek. Az ottani vadtenyésztési irányzat azonhan éppen-séggel nem egészséges, tisztán vadászati szempontból sem, mert ugy ott, mint hazánk számos vidékén, ahol azt a magánbirtokokra importált cseh stb. vadászati és erdészeti személyzet — sajnos — meghonosithatta, a fővad teljes, néhol mondhatni szárnalmas degenerációjához vezetett. A magyar erdőben üzött vadtenyésztés

I. Osztrák örökös tartományok.

Az osztrák örökös tartományok állami és alapítványi erdőbirtokai közül azokon, amelyek a császári udvar részére rezerválva nincsenek, a vadászatot részben bérbeadással, részben házi kezelésben hasznosítják.

„Ahol *erdőgazdasági érdekek* a bérbeadást ellenzik, ott a házilagos kezelés dívik“; amely területek pedig az erdőgazdálkodást nem zavaró, tartós és észszerű vadászatra alkalmasak, azok bérbeadással hasznosíthatnak. E bérbeadott területeken a törvény általános és a szerződés különleges intézkedéseinek betartása fölött a kincstári erdőgazdaság tiszti és altiszti személyzete ügyel szabályszerű kötelességből folyólag.

Ahol a bérbeadást különleges gazdasági viszonyok nem ajánlják, ott — mint fennebb említettük — a házilagos kezelés dívik. Ilyen esetekben a vadászat szabályokhoz kötött gyakorlása az erdőgondnokok teendője, akik a vadászati üzemre vonatkozó minden éves javaslatot a vadfentartás, esetleges szaporítás vagy apasztás érdekének figyelemben tartása mellett az erdőigazgatóságok jóváhagyása elé terjesztik, és akik a lelövést a jóváhagyott vadászati üzemterv szerint s a védszemélyzet igénybevétele mellett fogantositják s az elejtett vadat az erdőigazgatóságok utasításai szerint értékesítik.

A vadászat hasznosításának egy harmadik módja az, hogy annak gyakorlását bizonyos kerületekben mérsékelt bér ellenében az erdőgondnokok számlájára engedik meg, vagyis hogy a kincstár a vadászat gyakorlása tekintetében az erdőgondnokokkal szerződéses viszonyba lép.

Az a kincstári és alapítványi terület, a melyen a vadászatot a most vázolt háromféle mód valamelyike szerint gyakorolják, a terméketlen területek beszámításával 1.316,469 *ha*, amelyből 321172 *ha* az alapítványi birtokra esik. Ezenkívül van Salzburgban 23054 *ha* olyan idegen birtok, amelynek vadászata a kincstárt

célja pedig nézetünk szerint annak a kapitális fővad-törzsnek fentartása, sőt terjesztése, amelylyel itt-ott még rendelkezünk. Szerző alábbi ismertetései éppen ebből a szempontból bírnak kiváló érdekekkel, mert felvilágosítanak arról, hogy hol miként igyekeznek az erdőgazdasági és vadászati szempontokat összeegyeztetni.

Szerk.

illeti, valamint 3650 koronáért bérel a kincstár további 243104 *ha* olyan magánbirtokrészeket, amelyek kincstári vadászterületek kikerítésére hivatvák. Ekként tehát a vadászatra szolgáló terület 1.582,627 *ha*, mely 302 vadászkerületre van felosztva. Ezen területből átlagosan 747985 hektáron volt a vadászat házi kezelésben, míg 834642 *ha* tetemesebb részében a vadászatot a császári udvar gyakorolta, kisebb részében pedig bérbe volt adva.

II. Elsass-Lotharingia.

Elsass-Lotharingia állami és osztatlan tulajdonu egyéb erdőbirtokain a francziák idejében a vadászatot bérbe adták mindenütt. Amint azonban a németek uralma s ezzel egy belterjesebb erdőgazdaság vette kezdetét, a körülmények csakhamar beigazolták azt, hogy *„a vadászat hasznosítása tekintetében meglévő e szokással szakítani kell, mert az erdőtisztek szolgálati kedvének emelésére, valamint az erdőgazdasági teendők iránt való érdeklődésük fenntartására a vadászat házilagos gyakorlása kínálkozott egyedüli módszerül.“*

Beigazolódott továbbá, hogy *„nem helyes az összes terület bérbeadása azért sem, mert kell, hogy módot nyújtson a kincstár fiatal erdőtisztjei részére ahhoz, hogy magukat a vadászásba begyakorolják, és kívánatosnak jelentkezett a házilagos kezelés azért is, mert csak ez az egy mód kínálkozott czélszerűnek a kártékony vadak megfelelő pusztításához.“*

A 134,100 *ha* kincstári erdőbirtokból 81947 *ha* területen és főleg a hegyvidéken a vadászatot házilag üzik, míg a községi és intézeti erdőgazdaságok 200,868 *ha* térfogatu erdőségeiben a vadászat bérbe van adva.

A házilagosan kezelt vadászterületeken a kerületi főnök jóváhagyása elé terjesztett lelövési javaslat alapján történő vadászatot a gazdálkodó főerdész vezeti.

A lelövési javaslat mindig akként állittatik egybe, hogy a vadállomány elszaporodása sem az erdő-, sem a mezőgazdaságra káros ne legyen.

A házilag kezelt vadászterületeken elejtett hasznos vadat árszabályszerű árak és a lődij ellenében a gazdálkodó főerdésznek engedik át.

Ha a védszemélyzetből ejt el valaki vadat, úgy a megfelelő lődíj őt illeti, míg ha a főerdész vagy idegen lő vadat, úgy a kerületbeli erdőőrt a lődíj fele illeti meg.

A kártékony vadak pusztítását jutalomdíjak kitűzésével segítik elő.

III. Württemberg.

Württemberg királyság állami erdőgazdaságában a vadászatot

a) házi kezelés útján --- --- --- --- --- --- --- --- 57772 ha

b) bérbeadás útján, nevezetesen:

a személyzet részére való bérbeadás útján --- --- --- 113616 ha

idegeneknek való bérbeadás útján --- --- --- --- --- --- 18000 ha

területen használják.

Ezen számadatok igazolhatják, hogy Württembergben főleg a bérleti rendszer dívik, mert szerintük ez az eljárás a vadászat ügyeinek adminisztrációját nagyon megkönnyíti.

A béreletekre vonatkozólag megkötendő szerződések ismertetését főleglegesenek tartjuk; a házi kezelést illető utasításból azonban a következőket említjük fel:

Az erdőgondnokságok minden év április 15-ig bevételi és kiadási előirányzatot mutatnak be a házilagosan kezelt vadászatról, mely a lelövési javaslat kapcsán az erdőigazgatóság részéről hagyatik jóvá.

Az előirányzott vad lelövését az erdőgondnok és ennek felhatalmazása alapján a védszemélyzet végzi, de azért a felebbvalók is jogosultak arra, hogy a házi kezelésben levő területeken vadász-hassanak vagy vadászatokat rendezhessenek.

Nem az erdőszeti személyzethez tartozó egyéneknek csak az erdőgondnok vagy a védszemélyzetből kirendelt valamely egyén jelenlétében szabad a házi kezelésben tartott vadászterületeken vadászniok.

A vadászattal járó fáradságért, valamint a szükséges tacsók tartási költségeinek kárpótlásául minden elejtett vad után meghatározott arányu lőpénz jár, amelyből fele az erdőgondnokot, fele pedig azt az erdőőrt illeti meg, akinek a védkerületében a vadat lőtték.

A lődíj mellett az erdőgondnokot fizetési kötelezettség nélkül,

tehát ingyen megilleti a lelőtt borz, nyest, vidra; a siket fajt és fácán kivételével minden szárnyas, *valamint a szarvasok és őzek agancsa*, míg nyulért és rókáért mérsékelt összeget fizetni köteles.

A többi vadra nézve minden év májusában a helyi vadhus árák figyelembe tartása mellett kilónkénti vagy darabonkinti árjavaslat terjesztetik be jóváhagyás végett az erdőigazgatóságnak.

Amennyiben a vadértékesítés nem valami különleges vadszállítási szerződés alapján történik, a vadak eladását az erdőgondnok a jóváhagyott árszabály alapján eszközölheti. A vadat természetesen az erdőtisztek is megvásárolhatják háztartásuk részére.

A lelőtt vadról az erdőgondnok számadást vezet. A bevezetésnek a lelövés napján vagy a reá következő napon kell történnie. Az eladott vad értékéről az erdőgondnok az állampénztárnak azonnal bevételi utalványt küld, míg a mérsékelt ár ellenében öt megillető rókák és nyulak értékéről csak minden év végén mutatja be az állampénztárnak a tartozási jegyzéket.

IV. Poroszország.

A porosz állam-erdőkben rendszerint úgy hasznosítják a vadászatot, hogy a fő- és középvad vadászatát [(die hohe und Mittel-Jagd) a gazdálkodó főerdész pénztári elszámolással házi kezelésben üzi, az apró vad vadászatát pedig „a számadás körülményességének elkerülése végett“ a főerdész bérlő a kincstártól.

A házi kezelés a gazdasági költségvetésben szereplő kiadási és bevételi előirányzat alapján s a minden évben márczius hó 1-ig előterjesztendő és a kerületi főerdőmester részéről jóváhagyandó lelövési javaslat figyelembe tartása mellett történik.

A terítékre előirányzott vadat vagy maga a gazdálkodó főerdész lövi le, vagy a védszemélyzetet hatalmazza fel meghatározott arányu vadászatra, vagy tart egy vadászt (Pürschjäger) e célra; de minden esetben gondot fordít arra, hogy a vadak elejtése vadászmodra (auf waidmännische Weise) történjék. A házi kezelésben tartott vadászterületeken joguk van azonban az előjáróknak is (erdőmester, főerdőmester) vadászniok, valamint hogy ezek rendezhetnek is az ilyen kincstári birtokon vadászatot. Nem az erdészeti személyzethez tartozó egyéneknek a főerdész a vadászatot csak a maga

vagy a védszemélyzet valamely tagjának közreműködése illetve jelenléte mellett s csak annyiban engedheti meg, amennyiben ilyen engedélyadás valamely felebbvalója részéről be nem tiltatott.

Eltekintve bizonyos legkritikább esetektől, midőn a lelőtt vadból egy bizonyos rész meghatározott helyre szállítandó, annak értékesítését rendszerint a főerdészre bizzák.

Az elejtett vadat a főerdész legkésőbb másnap a lelövési jegyzékbe vezeti be s ezt a jegyzéket havonta vagy negyedévenként lezárja s a begyűlt pénz beszállítása kapcsán kivonatos alakban a pénztárnak küldi meg bevételi utalványképpen.

Ha a kerületi erdőőr a vad elejtésénél jelen nem volt, úgy a főerdész a lelövési jegyzékre való utalással öt 6 napon belül értesíteni köteles.

A főerdész részéről a vad után a pénztárnak szállítandó összeg és a részéről a védszemélyzetnek fizetendő löpénz összege egy árszabályban állapittatik meg, melyet hat évenként állítanak össze s amelyet a miniszterium hagy jóvá. Ez árszabálynak a vadfajok, ezek kora és neme szerint eszközölt egybeállításában:

- a) a vad átlagos helyi ára,
- b) a löpénz,
- c) a házi kezelés költséghányada és

d) a pénztárnak a vad után beszállítandó nettóérték tüntettetik fel; megjegyeztetvén, hogy a legutóbbi tételnek megállapítása a fenti adatok igénybevételével a — (b+c) képlet alapján történik.

Látható ebből, hogy a vad értékesítésénél az ezen adatok b) és d) tételei alatt szereplő összeget meghaladó árakban kell oly bevételnek mutatkoznia, melyből a főerdész a vadászat egyéb költségeit, nevezetesen: a hajtók bérét, a vadszállítás költségét, a vadászkutyák beszerzésének és azok tartásának költségeit stb. fedezhesse. Mert a pénztárt a vadászat házilagos kezeléséből folyólag csak kivételképpen és csak olyan, a felsőbb hatóság részéről elbírálandó kiadások terhelhetik, milyenek: a vadtáplálás télen, nagy hó esetén, bekerítés a vad ellen, idegen vadászterületek bérlete, vagy törvényszerű vadkártérítések.

A költségvetési év végén a lelövési jegyzék másolata alkotja a főerdész löszámláját, mely megbíráva a pénztárnak küldetik meg, hogy tájékoztathassa a házi kezelésbeli vadászat bevételi összegét.

Az apróvad vadászatának a főerdész részére való bérbeadása 6 évre és akként történik, hogy személyváltozás esetén az utód a bérleti viszonyba akadály nélkül léphet.

A főerdész a bérbevett vadászterületen a bérleti szerződés korlátai között és a védszemélyzetnek biztosított jogok*) figyelembe tartása mellett és végül a nélkül, hogy előjáróit a vadászatok dolgában mellőzné, vadászhatik. Köteles ugyanis előjáróinak kívánságát úgy a személyüket illető vadászás dolgában, mint a vadászatokra való meghívásuk tekintetében figyelembe venni.

Ott, ahol a mérsékelt arányu vadállomány fentartása megkívánja és ahol nagy áldozatokba nem kerül, kibérelti az állam a szomszédos magánbirtokok vadászatát is s azokban a közép és fővad vadászását házi kezelésbe veszi, az apró vad vadászatát pedig az előzők szerint bérbe adja a főerdésznek. Megengedik bizonyos

*) A védszemélyzetnek joga van :

1. A védkerület határai között bármely időben rókát löni v. fogni, sőt a főerdész engedélyével áshatja is a rókát.

2. A védkerület határain belül borzot fogni. Hogy azonban ezen mindig jobban ritkuló és nem is ragadozó állat teljesen ki ne pusztuljon, a főerdész a borzfogást egy időre be is szüntetheti.

3. A védkerület határain belül és a törvényszerű tilalmi időn kívül vonulásban vadkacsát löni. Fiatal kacsák felkeresése és vadászása csak a bérlő engedelmével eszközölhető.

4. A védkerület határain belül és a törvényszerű tilalmi időn kívül huzás közben erdei szalonkát löni. Az erdei szalonka felkeresése és ilykép való vadászása, ott, ahol az ilyen eljárás a vadállomány nyugtalanítására nem vezet, csak a bérlő engedelmével és a részéről meghatározott helyen eszközölhető.

5. A védkerület határain belül a kis és bekasszin szalonkákat (*Gallinago major*, *Gallinago scolopacina*, *Gallinago gallinula*.) felkeresheti és lelőheti. Jogában áll azonban a bérlőnek, hogy azokban a tagokban, ahol ennek a vadnak vadászatát a maga részére kívánja biztosítani, a védszemélyzetet ettől a vadásztól eltiltsa. Ez eljárásnál azonban ügyelnie kell arra, hogy ilyen tilalom folytán a személyzet ennek a vadnak vadászásától teljesen el ne vonassék.

6. Fenyves rigók vadászása, amennyiben törvényes intézkedések vagy kormányrendeletek nem tiltják és annak kiemelésével, hogy a madárhurok elhelyezése az erdei fiatalosok teljes kimélése mellett és illetve megkárosítása nélkül történjék, szintén szabad a védkerület határain belül. A hurokvetés azonban csak a kormányzósági rendelettel megszabott időben eszközölhető. És ha valamely kormányzósági kerületben a rigók védelme érdekében bizonyos közigazgatási intézkedés fenn nem áll, úgy a hurokkal való fogás csak október és november hónapban történhetik.

esetekben azt is, hogy az ilyen szomszédos területeket maga a főerdész bérelje ki. Kötelességévé teszik azonban ily esetben, hogy az a bérelt területén elejtett közép és fővadat úgy, mint a házi kezelésbeli területről valót számolja el; s ebbeli kötelességei anyagi kárpótlására neki bizonyos és arányos összeget utalnak ki az állampénztárból.

Egyes főerdészségi kerületekben udvari vadászatok céljaira a szokottnál nagyobb vadállományt tartanak s a vadászterületeket az udvari vadászatokra való tekintettel látják is el.

Az ilyen, többnyire bekerített királyi vadászterületeken is a gazdálkodó főerdész látja el a vadászatot s a lelőtt vadból befolyó összegek itt is az állampénztárba folynak. A kerítések létesítésének és fentartásának összes költsége, a vad táplálásának, a sónyalók létesítésének és fentartásának s egyéb vadászati berendezéseknek összes költségei, épugy a védszemélyzet megerősítésére szolgáló és itt alkalmazott vadőri személyzet összes költségei, valamint az udvari vadászatok költségei is a főerdész részéről szerkesztendő számlákra a királyi udvari vadászati hivatal részéről térítettnek meg.

Ismertetvén ezekben a porosz királyi állam-erdők vadászatának ellátását, idéznünk kell még a Poroszország erdőgazdasági viszonyait ismertető, Hagen-Donner-féle munkából a következőket:

„Több oldalról és ismételten felmerült a kérdés, hogy nem volna-e érdemes az államerdőkben a vadászatot a legtöbbet ígérőknek bérbe adni, tekintettel arra a jövedelem-emelkedésre, amivel ez a dolog járna? A vadászatkedvelők részéről e tárgyban előterjesztett kérvények alapján foglalkozott a képviselőház is e kérdéssel s az ezirányu kérelmeket annak tekintetbe vételével és annak indokolása mellett utasította el, hogy az erdőgazdaság célja és azok az alapelvek, amelyeknek a kincstári erdőkben való vadászat gyakorlásánál figyelembe kell vétetniök, nem engedhetik meg e kérdésben az egyoldalú pénzügyi szempontok érvényesülését s így szabály szerint ki is zárják azt, hogy a kincstári erdők vadászata a legtöbbet ígérőknek bérbe adassék.“

„Ezt a felfogást teljes mértékben elfogadhatjuk, mert tényleg a legfontosabb körülmények támogatják.“

„Szólanak mellette mindenekelőtt és általában azok az alapelvek, amelyek az idegen birtokon való vadászati jognak megszün-

tetését kívánták meg. Ezekhez tartoznak pedig főleg az *erdőtelepítés* és erdőápolás érdekei, amelyek a *vadkárok elhárítása* okából megkövetelik, miszerint az *erdőgazdálkodás és a vadászat gyakorlása okvetlenül egy kézben legyen* s így ott, ahol még megvan a vadállomány, azt akkép lehessen fentartani, hogy általa az erdőgazdaság ne szenvedjen.“

„De még más körülmények is készítetik ily eljárásra az állam erdészétét.“

„*Tapasztalás szerint ugyanis oda vezet a kincstári erdők vadászatának bérbeadása, hogy az erdőgazdasági tisztviselőkben az erdő iránt való élénk érdeklődés kihal, ha nekik az erdőben való vadászás eltiltatik. Pedig az erdőnek ez a szeretete és az erdőben való foglalkozás az, mely az erdőgazdasági tisztviselők eredménydús működésének legfőbb mozgató ereje, aminőt parancsok és ellenőrzések sohasem biztosíthatnak olyan mértékben, mintha az a gazdálkodó tisztviselőben önmagától támad.* Az ilyen érdeklődés hiánya azután az erdőgazdaságra olyan hátrányokkal és károkkal jár, amilyenek korántsem állanak arányban azzal, a mostanihoz mérten különben sem sokkal nagyobb bevétellel, amely a vadászterületeknek a legtöbbet ígérők részére való és bizonytalan tartósságu bérbeadása biztosíthatna. *Ehhez járul még az a körülmény is, hogy a vadászat fontos eszköz erőteljes, életvidám, a fáradságot és az idők viszontagságait elviselni tudó, a tartós munkásságba gyakorlott, az erdő iránt kedvvel és szeretettel viselkedő erdőtisztek neveléséhez. Ilyen tényezők nélkül az erdészet nem virulhat; pedig ha a vadászatot idegeneknek való bérbeadás által elvonnák tőle, megfosztanák létfeltételének, az utódok neveléséhez kívánatos eszközeinek alap-
elemétől és nem adnák meg a módot, hogy a fiatal erdészek a vadászásra kitaníttassanak és begyakoroltassanak.*“

„*Az utolsó háborúk alkalmával vadász-zászlainkban éppen a rátermettség és kitartás által tüntek ki az erdészeti szolgálatból kikerülő vadászok.**) Ezeknek a zászlóaljoknak nagy hátránya lenne, ha úgy a védszemélyzet, mint az erdőgazdasági tisztikar fiataljai a jövőben a vadászásra be nem gyakoroltatnának.“

„Azon érvel szemben pedig, hogy a legtöbbet ígérők részére

*) Poroszországban az összes erdőtisztai és altisztai személyzet s az e pályára készülnők katonai kötelezettségüknek a vadász zászlóaljknál tesznek eleget. Szerk.

való bérbeadás esetén az erdőgazdaság tiszti és védszemélyzete úgy sem volna teljesen kizárható a vadászat gyakorlásából, mert a bérlő őket a felügyeletre ugyis felkérné, a vadászatokra pedig meghivná, válaszul adhatjuk, hogy mindebből a bérlő és az erdészeti alkalmazottak között a tapasztalat szerint olyan viszony támad, mely a legnagyobb kellemetlenségekre vezet és rendszeren olyan gyanusításokkal végződik, amelyek az erdészeti szolgálat és fegyelem érdekein jelentékeny csorbát ütnek.“

„Kívánatos ezért, hogy Poroszországban ez a kérdés mindig a most fennálló alapelveken találjon megoldást és sohase vezessen az erdőgazdálkodás és a vadászat természetellenes szétválasztásához. Ez a kettő sokkal szorosabban nőtt össze, mintsem hogy azokat szétszakíthatnók annak az egésznek a lényeges megkárosítása nélkül, amelyet együttvéve alkotnak.“

Ezen kijelentések szószerinti ismertetése után közölnünk kell még azokat az általános alapelveket, amelyek Poroszország kincstári erdőgazdaságában a vadászat ügyeit intézik. Ez irányban ugyancsak a fenn idézett munka a következőket tartalmazza:

„A porosz állam-erdők gazdaságában általánosan az az alapelv az uralkodó, hogy a nagyobb erdőterületeken, ahol az érdemes, mérsékeltebb számarányu vadállomány tartassék fenn akként, hogy vele és általa sem az erdő-, sem a mezőgazdaság károkat ne szenvedjen. A vadászatot tehát mindig az erdő- és mezőgazdaság érdekeivel egybehangzóan és akként kell ellátni, hogy az gonddal ápoltsassék és vadászmodra gyakoroltassék.“

FORRÁSMUNKÁK.

Die Forste des in Verwaltung der k. k. Ackerbau-Ministeriums stehenden Staats- und Fondsgüter. Irta ministeri megbizásból Schindler K. cs. k. erdőtanácsos. Kiadja az osztrák cs. k. földmívelési ministerium.

Mittheilungen über die forstlichen Verhältnisse in Elsass-Lothringen. Irta ministeri megbizásból báró Berg, Elsass-Lotharingia jelenlegi országos főerdőmestere.

Die forstlichen Verhältnisse Württembergs. Irta Graner, dr. Bühler és mások. Hivatalos kiadás.

Die forstlichen Verhältnisse Preussens. Irta Hagen Ottó, Poroszország volt országos főerdőmestere. A második kiadást átdolgozta Donner K. por. kir. országos főerdőmester.

K.

